

Vägledning för Sjukresor

vid vård i annan region (utomlänsvård)
samt vid vård av personer utan hemregion

Version 2025-08-28

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

1 Bakgrund

År 2025 antog landets regioner ett nytt Riksavtal för utomlänsvård inom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). I samband med detta enades även regionerna inom Svensk Kollektivtrafik om att ta fram denna vägledning för att förtydliga samarbetet och rutinerna för sjukresor som sker i samband med utomlänsvård. Ett särskilt avsnitt behandlar även sjukresor för personer som av någon anledning saknar en utpekad hemregion. För vårdregionen finns många likheter vad gäller dessa resor, varför de hanteras i samma dokument.

Denna vägledning innehåller:

- Definitioner av centrala begrepp i denna vägledning och Riksavtal
- Tolkningar av skrivningar i Riksavtal samt riktlinjer och vägledning för situationer som inte regleras i Riksavtal rörande resor.
- Rutiner för samverkan mellan Hemregion och Vårdregion vad avser krav på betalningsförpliktelser, fakturering och tvistlösning.

Denna vägledning är framtagen av en arbetsgrupp med representanter för ansvariga vid sjukreseverksamheterna i regionerna Stockholm, Västra Götaland, Uppsala, Södermanland, Jönköping, Västernorrland och Västerbotten, samt därefter avstämd i workshop med övriga landets regioner.

Arbetsgruppen och Svensk Kollektivtrafik rekommenderar respektive medlemsorganisation att besluta att anta denna vägledning som sitt eget styrdokument och verka för att dokumentet får god spridning hos de parter inom hälso- och sjukvården samt sjukreseverksamheten som är berörda av dessa frågor.

Denna vägledning börjar gälla samtidigt som det nya Riksavtalet, dvs avser resor bokade 2025-09-01 eller därefter.

Vägledningens innehåll

Inledning.....	4
Definitioner.....	5
Vad är en Sjukresa?.....	8
Vården och resenärernas skyldigheter	8
Kontakt mellan Vårdregion och Hemregion	8
Vilka vårdtillfällen ger rätt till resekostnadsersättning/sjukresa vid utomlänsvård?.....	9
Resor vid Eget val av vård (fria vårdvalet/valfrihetsremiss)	9
Sjukresor vid Akut vård	9
Sjukresa från Hemregion till Vårdregion till planerad vård	10
Sjukresa från Vårdregion till Hemregion efter planerad vård.....	10
Resenär reser inom Vårdregion eller till en annan Vårdregion	10
Resor med allmän kollektivtrafik, bilersättning, reguljärt flyg och utlägg för taxi, parkering etc.....	11
Resor med sällskapsdjur och ledar-/assistanshund	11
Resor för utprovning av hjälpmedel.....	11
Om vårdtillfället ställts in av Vårdregionen	11
Särskilda personkretsar	12
Personer med skyddade personuppgifter.....	12
Personer som omhändertagits av polisen/kriminalvård etc.....	12
Svenska medborgare bosatta utomlands samt utländska medborgare	13
Asylsökande, massflyktingar och utlänningar utan nödvändiga tillstånd	13
EU-medborgare	13
EU/Nordiska medborgare ej folkbokförda i Sverige,	14
Svensk medborgare ej folkbokförda i Sverige och bosatta inom EU. ...	15
Övriga nationaliteter och vårdtillfällen för utlandssvenskar och utländska medborgare	15
Övriga resor	15
Överflyttningsresa.....	15
Anhörigresor/Besöksresor	16
Permissionsresor	16
Egenavgifter	16
Högekostnadsskydd för sjukresor.....	17
Administrativa regler	17
Rutiner för Betalningsförbindelse	17
Fakturerings och skäliga kostnader	17
Tvist.....	19

2 Inledning

Sjukresor är en väsentlig del i utomlänsvården, för att den ska komma till stånd och i många fall avgörande för att resenären ska kunna ta sig till och från vården.

Lagstiftningen ger regionerna en stor frihet att utforma regler och egenavgifter för sjukresor varför denna vägledning har för avsikt att överbrygga detta vid resor där verksamheter i flera regioner är inblandade.

Syftet med denna vägledning är att det ska bli enklare för både de som handlägger sjukresor och de som arbetar inom vården och kommer i kontakt med sjukresor i samband med utomlänsvård. Genom att rutiner och regler lika mellan regionerna minskar riskerna för missförstånd och det är lättare att ge resenärerna rätt förväntningar oavsett om resenären är i kontakt med sin Hemregion eller en Vårdregion.

Utomlänsvård är en växande men ändå mindre verksamhet hos de flesta regioner. Många inblandade parter berörs och mellan varje enskilt ärende finns oftast skillnader. Det är därför viktigt att reglerna är enkla att förstå och upplevs logiska att följa av de många inblandade parterna. Avtalet fungerar både som riktlinje för de som ska arrangera verksamheten och som kunskapsbas för vårdpersonalen, för att förstå vad är det som gäller.

I denna vägledning används genomgående begreppet resenär för de personer som reser med sjukresor, även om de av vården kallas patient. Detta för att tydliggöra att olika lagstiftningar och rättigheter föreligger mellan res- och vårdtillfället.

2.1 Definitioner

Följande begrepp ska genomgående hela vägledningen tolkas utifrån nedanstående förklaringar.

Begrepp	Förklaring
Akut vård	Det som i 8 kap 4 § HSL definieras som omedelbar vård där patient till följd av sjukdom, skada eller graviditet omedelbart behöver tas in för slutna vård eller tas om hand för öppen vård
Anhörig- och besöksresor	Resor som sker av anhörig men inte tillsammans med Resenär, tex för att besöka anhörig som är patient i Vårdregion
Anordnad sjukresa	Bokad i regions beställningskanaler eller av regions sjukreseenhet. Resenär betalar vanligen Egenavgift för varje resa och har inte möjlighet att begära Resekostnadsersättning.
Asylsökande	Enligt definition i Lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl. § 4 utlänningar som 1. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser och som inte är folkbokförda här i landet, 2. har ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen och som inte är folkbokförda här i landet, 3. hålls i förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § utlänningslagen och som inte har placerats i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest, eller 4. vistas här med stöd av tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 eller 15 d § utlänningslagen.
Beställningscentral	Den funktion i en region som ansvarar för att boka och planera Anordnade Sjukresor, ofta knuten till den regionala kollektivtrafikmyndigheten.
Betalningsförbindelse	Det godkännande Hemregion lämnar utifrån Vårdregionens specifikation på Sjukresa som resenär kommer att genomföra till/från vård i Vårdregion.
Bostad	Den plats där Resenären bor och är folkbokförd (i en Hemregion)
Egenavgift	Är den del av resekostnaden som Resenären själv står för.
Ersättningsberättigad sjukresa	De sjukresor som enligt Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor ger rätt till kostnadsersättning. Dessa resor kan som komplettering till lagen enligt regionens reglemente ge rätt till anordnad resa.
Folkbokföringsadress	Den plats där Resenären är folkbokförd (i en Hemregion)

Hemregion	Den region där Resenären är folkbokförd i Sverige
Medföljare	Medföljare (ledsagare, följeslagare, assistent) person som medföljer Resenär för att stötta på resan/vid vårdbesöket. Utan Medföljare hade Sjukresan inte kunnat genomföras av Resenären.
Medresenär	Person som medföljer Resenär utan att stötta på resan/vid vårdbesöket
Nödvändig vård	Begrepp när det gäller vård av personer från andra länder. Det avser vård inklusive kontroller, provtagningar etc som inte kan vänta till vistelsen är över. Behandlande personal avgör om vården anses nödvändig. Behovet uppstår tex i samband med utlandsvistelse för semester, affärsresa, familjebesök eller utbytesstudier
Planerad vård	Begrepp när det gäller vård av personer från andra länder. Resan till landet har skett i syfte att få vård.
Remiss	Riksavtalsremiss och Specialistvårdsremiss till specialiserad vård och behandling i annan region än Hemregion på grund av att specialitet inte finns i Hemregion eller patient inte kan behandlas av Hemregion. Beslutad av Hälso- och sjukvårdsförvaltning. I begreppet Remiss ingår inte konsultations- och valfrihetsremisser.
Resa mellan vårdgivare	En resa mellan enheter av öppenvård eller slutenvård i Vårdregion eller i Hemregion. Patienten betalar inte Egenavgift för resan.
Resekostnadsersättning	Enligt Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor det belopp som efter avdrag för Egenavgift utbetalas till Resenär för utlägg gjorda för att täcka kostnad för icke anordnad Sjukresa.
Resenär	En person(patient) utan vårdbehov under resan, som genomförs i direkt anslutning till/från vård/behandling. Personen är försäkrad för bosättningsbaserade förmåner enligt 4 och 5 kap. Socialförsäkringsbalken.
Riksavtalet	Den version av Riksavtal för utomlänsvård som beslutats år 2025.
Sjukresa	En resa utan vårdbehov i direkt anslutning till vård, dvs vid start eller avslut av vård. Enligt Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor.
Sjukreseenhet	Den organisatoriska enheten i en region som ansvarar för handläggningen av Resekostnadsersättningar.
Sjuktransport	En resa med vårdbehov under färd enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)
Transport	Begreppet Transport i Riksavtalet punkt 7.5 ska tolkas som ett servicerefordon som kör en Anordnad sjukresa oavsett om det är en personbil

Vägledning för Sjukresor vid vård enligt Riksavtal för utomlänsvård

	eller ett bussregisterat fordon som används för resan.
Tillfällig vistelseadress	En plats där resenären tillfälligt vistas utan att vara folkbokförd (sommarhus eller anhörig). Hemregionens regelverk styr rätt till resa vid planerad vård.
Vårdregion	En annan region än Hemregionen där resenären akut eller planerat söker/ges vård/behandling
Överflyttningsresa	En resa utan vårdbehov mellan vårdenheter tex vid platsbrist eller vidareremiss. Eller en resa mellan slutenvård och slutenvård i två regioner. Resenären betalar inte någon egenavgift.

2.2 Vad är en Sjukresa?

Ärendet för resan är ett av de vårdtillfällen som definieras i Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor eller i regioners regelverk

En Sjukresa kan antingen anordnas av Region som en Anordnad Sjukresa eller ersättas av Hemregion.

Resa för Resenär som inte självständigt kan resa mellan vård och behandling och sin folkbokföringsadress med kollektivtrafik, gång eller cykel då det finns ett medicinskt, psykiskt eller fysiskt skäl att inte kunna resa på egen hand.

Om det finns behov av att hälso- och sjukvårdspersonal medföljer under resan (tex ambulans) är det inte en Sjukresa.

2.3 Vården och resenärernas skyldigheter

I hälso- och sjukvårdens informationsansvar ingår att informera om de rättigheter och begränsningar som finns vad gäller Sjukresor vid utomlänsvård.

Resenären har en skyldighet att hålla sig informerad om de regelverk som gäller vid vårdsituationen. Eftersom Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor är en ersättningslag är det upp till Resenären i god tid innan vårdtillfället, vid planerad vård, utifrån eventuellt behov säkerställa sin möjlighet att kunna resa en Anordnad sjukresa.

Vårdens beställning av Anordnad sjukresa ska ske i god tid för att genomförandet ska kunna ske utifrån både resenärens behov och en god ekonomisk hushållning.

2.4 Kontakt mellan Vårdregion och Hemregion

Vårdregion avgör utefter medicinsk bedömning vilket färdssätt som är mest lämpligt för resenären.

En Vårdregion ska alltid kontakta en Hemregion innan Anordnad sjukresa bokas av en Vårdregion vid planerad vård samt hemresa till Folkbokföringsadressen. Kontakten tas med respektive sjukreseadministration eller beställningscentral i Resenärens Hemregion. Detta ska ske för att undvika att misstag begås som kan drabba patienten på ett negativt sätt samt för att möjliggöra för Hemregion att pröva om

det föreligger rätt till Sjukresa enligt 3 § i Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor.

Vid kontakter ska Vårdregion och Hemregion beakta gällande sekretessbestämmelser, GDPR etc

3 Vilka vårdtillfällen ger rätt till resekostnadsersättning/sjukresa vid utomlänsvård?

Tre huvudtillfällen ger rätt till sjukresa vid utomlänsvård enligt Riksavtalet:

- Till och från planerad vård och behandling mellan Hemregion och Vårdregion där det finns Remiss
- Till och från planerad vård och behandling inom Vårdregion när det finns Remiss. Som exempel till och från Tillfällig vistelseadress i Vårdregion, som kan vara ett patienthotell eller en privatadress.
- Resa inom Vårdregion till och från närmsta Akutvård

3.1 Resor vid Eget val av vård (fria vårdvalet/valfrihetsremiss)

Vid patientens eget val av vård i annan region än Hemregion varken anordnas sjukresor eller ges rätt till Resekostnadsersättning för resor till och från Vårdregionen. Undantag från detta om separata avtal finns mellan Regioner.

Enligt Riksavtalet punkt 7.4 ges ingen rätt till sjukresor inom Vårdregionen.

3.2 Sjukresor vid Akut vård

Hemregion ersätter Anordnad sjukresa till närmaste akutmålsenhet samt Anordnad sjukresa tillbaka till Tillfällig vistelseadress inom Vårdregion. Om det är lämpligare för resenären anordnas sjukresa till platsen där vårdbehovet uppstod tex vid en olyckshändelse.

Resor till folkbokföringsadressen ersätts inte av Hemregion efter Akut vård. En sådan resa är inte en sjukresa utan ligger på resenärens eget ansvar. Kostnaden kan inte vidarefaktureras till Hemregionen om Vårdregionen ändå gjort en sådan bokning.

Ersättning för ett (1) enstaka återbesök ges om Resenären fortfarande befinner sig i Vårdregion. För fler återbesök krävs betalningsförbindelse

från Hemregion. Om resenär vistas i Hemregion anordnas/ersätts inte resa tillbaka till återbesök i Vårdregion.

3.3 Sjukresa från Hemregion till Vårdregion till planerad vård

Hemregionen anordnar Sjukresa enligt eget regelverk.

3.4 Sjukresa från Vårdregion till Hemregion efter planerad vård

Vägledningen rekommenderar att Vårdregion ska kontakta Hemregion innan Sjukresa anordnas av Vårdregion till Hemregion. Detta för att:

- ge Hemregion möjlighet att anordna sjukresa (tex om fordon finns i närheten)
- säkerställa att hemresa inte redan bokats via Hemregion
- säkerställa att patienten är berättigad till Sjukresa, att den inte sökt vård utifrån det fria vårdvalet utanför Hemregion.

Vårdregionen är ansvarig för Anordnad sjukresa till folkbokföringsadressen i Hemregionen efter planerad vård, om inte annat överenskommits vid kontakt med Hemregion. Resorna ska hanteras kostnadseffektivt, genom att använda befintliga samordningsmöjligheter med andra resor i Vårdregionen samt mellan Vårdregion och Hemregion.

För resor i samband med Akut vård, se avsnittet Sjukresor vid Akut vård ovan.

3.5 Resenär reser inom Vårdregion eller till en annan Vårdregion

Sjukresa till annan vårdgivare/Vårdregion när remissorsaken är samma som grundremissen betalas av Hemregion utifrån Riksavtalet punkt 2.2

Remitteras patienten vidare av annan orsak ska inte Hemregion bekosta resan.

Resekostnadsersättning ges av Hemregion om Resenären kan visa att den Vårdregion som först tog emot Remiss har skickat Resenären vidare för samma vård.

Vårdregion som tagit emot vidareremittering fakturerar Hemregionen för Anordnade sjukresor mellan Hemregion och vård som skett i den Vårdregion, dit vidareremittering skett.¹

¹ I Riksavtalet punkt 2.2. föreskrivs att den Vårdregion som remitterat vidare ska faktureras för vårdkostnader av den vårdregion som tagit emot vidareremiss för att sedan fakturera Hemregionen. Så är inte faktureringsystemen för sjukresor uppbyggda där hemregion identifieras automatiskt för patienten varefter faktura ställs ut till hemregionen.

Resor mellan en Vårdregion och en annan Vårdregion, är sannolikt inte Sjukresa utan en Överflyttningsresa.

Om Sjukresorna måste ske på särskilt kostsamt sätt (tex flyg) ska Vårdregionen be Hemregionen att få en Betalningsförbindelse innan Sjukresa bokas.

Betalningsförbindelse behövs inte för Sjukresor som vid vidareremittering bokats av Hemregion. Hemregion avgör då hur resenären får resa.

För resor i samband med Akut vård, se avsnittet Sjukresor vid Akut vård ovan.

3.6 Resor med allmän kollektivtrafik, bilersättning, reguljärt flyg och utlägg för taxi, parkering etc

Resenärens anspråk på Resekostnadsersättning för betalda utlägg för Sjukresa i samband med vård i Vårdregion samt vid vård som sker efter vidareremittering till annan Vårdregion hanteras av Sjukreseenhet i Hemregion. Hemregionens regelverk och Egenavgift gäller.

Parkeringskostnader, vägavgifter och trängselskatt ersätts generellt inte, om det inte ingår i Hemregionens regelverk.

3.7 Resor med sällskapsdjur och ledar-/assistanshund

Det är inte tillåtet att ta med sällskapsdjur i Anordnad sjukresa.

Vad gäller ledar-/service-/assistanshund får den medfölja i Anordnad sjukresa om det finns ett intyg som uppvisats senast i samband med beställning av resan.

3.8 Resor för utprovning av hjälpmedel

Hemregionen står för Sjukresa inom Vårdregion för utprovning av hjälpmedel om Resenären vid tillfället vistas i Vårdregion i samband med vård/behandling, i övrigt beviljas inte Sjukresa utanför Hemregion i samband med utprovning av hjälpmedel.

Se även kap 6 Hjälpmedel i Riksavtalet.

3.9 Om vårdtillfället ställts in av Vårdregionen

Om vård som bokats för en viss tidpunkt ställs in ska Vårdregionen skyndsamt kontakta Resenären för att förhindra att onödiga Sjukresor genomförs.

Om Resenären ändå påbörjat sin Sjukresa och antingen haft kostnader för Egenavgift vid Anordnad sjukresa eller anspråk på Resekostnadsersättning ska Vårdregionen ersätta Resenären för dessa kostnader. Vårdregionen kan inte fakturera Hemregionen för dessa kostnader.

4 Särskilda personkretsar

I vissa grupper av personer och i vissa situationer gäller undantag från de vanliga lagarna och reglerna för vårdens resor.

4.1 Personer med skyddade personuppgifter

Vårdregion tar kostnaden och fakturerar inte Hemregion för resor. Vårdregion tar ut eventuell egenavgift utifrån Vårdregionens regelverk. Se Riksavtalet punkt 8.10.

4.2 Personer som omhändertagits av polisen/kriminalvård etc

Sjukresor vid omhändertagande, fängelse etc. Sjukresor anordnas inte för den som är häktad eller föremål för kriminalvård i anstalt. (Enligt tidigare riksavtal punkt 3.1a) Se även Riksavtalet punkt 3.2

Personer som vistas i annan region utifrån beslut om placering enligt lag

Hemregion ersätter under hela remisstiden resor inom Vårdregion för Sjukresa till och från planerad vård och behandling, till och från specialiserad vård och till och från akutvård för patienter som är placerad i annan region enligt:

- Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- Lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV)
- Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård
- Socialtjänstlag (2001:453)
- Lagen om särskilt stöd LSS (1993:387)

Hemregion ersätter inte sjukresor från placeringsregion (Vårdregion) till vård i Hemregion.

Se även Riksavtalet punkt 3.2

5 Svenska medborgare bosatta utomlands samt utländska medborgare

Enligt 4 § Lag (1991:419) om resekostnadsersättning:

Om en internationell överenskommelse om social trygghet innefattar åtagande för Sverige att svara för resekostnader i samband med sjukresor, skall ersättning för dessa kostnader lämnas av den sjukvårdshuvudman inom vars område vård för sjukdomen har getts.

För många av grupperna gäller att personen inte har en folkbokföringsadress i Sverige och därmed kan sjukresa enbart gälla till/från Tillfällig vistelseadress.

5.1 Asylsökande, massflyktingar och utlänningar utan nödvändiga tillstånd

För patienter som lyder under:

- lagen (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl., (Asylsökande)
- lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd ("papperslösa")
- eller har uppehålls- och arbetstillstånd enligt EU:s massflyktsdirektiv (2001/55/EG)

gäller samma regler om vid Sjukresor för folkbokförda i Hemregion, med inskränkningen att det endast avser Nödvändig vård.²

Vad gäller Egenavgift för dessa resor, se detta avsnitt nedan.

5.2 EU-medborgare³

För vård av EU-medborgare gäller förordning (EG) 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen ger patienter rätt till nödvändig vård på vårdlandets villkor samt viss planerad vård. Generellt tolkas rättighet till Sjukresa utifrån de tillfällen vård ges till vanlig patientavgift, dvs när inte de verkliga kostnaderna debiteras patienten.

Däremot vad gäller direktiv 2011/24/EU om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (patientrörlighetsdirektivet) på vissa villkor ger patienter rätt till

² Enligt förarbeten (Prop. 2007/08:105, Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.) tydliggörs att den ersättning som ges av staten inkluderar sjukresor.

³ Med EU medborgare avses även medborgare i EES och Schweiz samt Storbritannien och Nordirland.

ersättning i efterhand för sådan vård som de skulle ha haft rätt till i försäkringslandet. Enligt Ersättningslagen⁴ ges ingen ersättning för sjukresor vid vård enligt detta regelverk.⁵

5.2.1 EU/Nordiska medborgare ej folkbokförda i Sverige^{6,7}

För patienter som inte är folkbokförda i Sverige, dvs Hemregion saknas och som är medborgare i annat nordiskt/EU-land gäller att Vårdregion riktar anspråk för ersättning för Anordnade sjukresor/Resekostnadsersättning mot Försäkringskassan enligt § 4 i Lag (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor i samband med Nödvändig vård.⁸

För Gränsarbetare ges även rätt för Planerad vård.⁹

Vårdregionens regelverk för Sjukresor gäller.

Vid vård enligt Patientrörlighetsdirektivet (2011/24 EU) ges ingen rätt till Sjukresor.¹⁰

5.2.1.1 Särskilt för nordiska medborgare

Vad gäller nordiska medborgare har Resenären även rätt till ersättning för merutgifter för hemresa enligt Lag (2013:134) om nordisk konvention om social trygghet.¹¹ Vårdgivaren avgör nödvändigt färdsett.

I övrigt ges ingen rätt till nationsöverskridande Sjukresor.

5.2.1.2 Personer som vistas eller är bosatt i en gränskommun mot Norge eller Finland

Enligt Gränssjukvårdsförordning (1962:390) har svensk medborgare som fått vård i Norge eller Finland vid vistelse i namngivna svenska kommuner rätt till Anordnad sjukresa/Sjukreseersättning vid läkarvård inom öppen vård och fysioterapi. Förordningen gör ingen skillnad på planerad och nödvändig vård.¹²

⁴ Lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

⁵ Inspektionen för socialförsäkringen, Vård utomlands (SAMMANFATTNING AV RAPPORT 2019:3), s 2

⁶ Med EU avses här även EEU-länder (Island, Liechtenstein och Norge) samt Schweiz,

⁷ Med Norden avses Danmark, (inkl Färöarna och Grönland), Finland, Island och Norge

⁸ Motsvarande gäller även sjömän anställda ombord på fartyg flaggade med ett EU/EES-land eller Schweizisk flagga.

⁹ För definition av Gränsarbetare och i detta avseende Planerad vård, se SKR:s publikation "Vård av personer från andra länder", s 17f

¹⁰ SKR:s publikation "Vård av personer från andra länder", s 19

¹¹ Med merutgifter avses att Resenär pga sitt hälsotillstånd måste resa kostsammare än personen annars skulle behöva ha gjort. se SKR:s publikation "Vård av personer från andra länder", s 30f

¹² Försäkringskassan, Vård i gränsöverskridande situationer (Vägledning 2021:1 Version 3), s 132

5.2.2 Svensk medborgare ej folkbokförda i Sverige och bosatta inom EU¹³.

För personer som varken är ålderspensionärer eller studenter ges rätt till Sjukresa i samband med Akut vård om de kan uppvisa EU-kort/intyg från arbets-/bosättningsland.

För studenter ges rätt till Sjukresa i samband med både Akut vård och planerad vård om de kan uppvisa intyg från Försäkringskassan¹⁴. Vårdregionen står för kostnaden.

För ålderspensionärer (allmän pension) ges rätt till Sjukresa i samband med både akut vård och planerad vård om de kan uppvisa intyg från Försäkringskassan.¹⁵ Vårdregionen riktar anspråk för ersättning för Sjukresor mot Försäkringskassan.

5.3 Övriga nationaliteter och vårdtillfällen för utlandssvenskar och utländska medborgare

Det finns ett antal ytterligare vårdsituationer, för personer som inte är folkbokförda i en Hemregion i Sverige, vilka regleras dels i särskilda konventioner slutna med enskilda länder, dels på andra sätt. För att söka svaren på om patienten har rätt till Sjukresa eller ej hänvisar vi till följande dokument:

- Försäkringskassan, Vård i gränsöverskridande situationer (Vägledning 2021:1 Version 3)
- SKR, Vård av personer från andra länder (2022, 8 upplagan)

6 Övriga resor

I många regioner används begreppet sjukresa vidare än vad som avses i Lag om sjukresor. Överenskommelser om hur dessa resor behandlas görs i detta avsnitt.

6.1 Överflyttningsresa

Resa från slutenvård i Vårdregion till slutenvård i Hemregion. Vårdregion bokar resan och Hemregion betalar resan. Vårdregion bokar med det fordon som anses mest lämpligt utifrån Resenärens medicinska tillstånd och enligt Vårdregionen rutin för bokningar.

¹³ Med EU avses även EES-länder och Schweiz, Storbritannien och Nordirland.

¹⁴ Intyg om rätt till vård i Sverige för personer som studerar i ett annat EU/EES-land eller Schweiz

¹⁵ Intyg om rätt till vårdförmåner i Sverige för personer bosatta i ett annat EU/EES-land, Schweiz eller Storbritannien

Resa mellan vårdgivare/Överflyttningsresa inom Vårdregion. Både mellan slutenvård och mellan öppenvård. Vårdregion ansvarar för att anordna överflytt från Vårdregion till vård i Hemregion eller annan Vårdregion.

För resor mellan vårdgivare i Vårdregion även kallat överflyttningsresa krävs ingen betalningsförbindelse.

6.2 Anhörigresor/Besöksresor

Hemregionens regelverk styr rätt till anhörigresor/besöksresor i samband med utomlänsvård med Remiss. Egenavgift enligt Hemregionens regelverk. Riksavtalet punkt 2.4 reglerar enbart anhörigs rätt till övernattnings i Vårdregion.

6.3 Permissionsresor

Vårdregionen ansvarar för att anordna permissionsresor. I övrigt enligt Riksavtalet 7.2 Permissionsresor.

7 Egenavgifter

Belopp och regler för Egenavgift vid Sjukresa för Resenär och Medresenär utifrån Hemregionens regelverk, om inget annat anges.

Om Vårdregion bokar Sjukresa och tagit ut Egenavgift av Resenär och Medresenär (under resa eller som efterfakturerings) utifrån Vårdregionens regler för Egenavgift (Se Riksavtalet punkt 7.5) gäller denna som Egenavgift för Sjukresa oavsett om beloppet är högre eller längre än Hemregionens motsvarande Egenavgift.

Om Egenavgift inte tagits ut för Resenär av Vårdregion i samband med Sjukresa bokad av Vårdregion: Hemregion har rätt att debitera Resenär i efterhand utefter Hemregions regler. Det ska framgå på faktura från Vårdregion vilken Egenavgift som uttagits vid Resan/efterfakturerats av Vårdregion.

För Asylsökande som kan uppvisas LMA-kort samt personer med uppehållstillstånd enligt Massflyktindirektivet (2001/55/EG) gäller max Egenavgift 40 kr enligt Förordning (1994:362) om vårdavgifter m.m. Motsvarande gäller för "papperslösa" enligt Förordning (2013:412) om vårdavgifter m.m. för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd

För Permissionsresa utgår Egenavgift om sådan är fastställd av Vårdregionen.

För Överflyttningsresa utgår ingen Egenavgift.

För Medföljande vid sjukresa utgår ingen Egenavgift.

7.1 Högkostnadsskydd för sjukresor

Högekstnadsskyddet för Sjukresor gäller även för Sjukresor utanför Hemregion.

Om Egenavgift tagits ut i samband med Sjukresa anordnad av Vårdregion. Resenär tar kontakt med sin Hemregion för att få Egenavgift registrerad för att uppnå nivå för högekstnadsskydd. Det ska tydligt framgå på fakturan om Egenavgift uttagits vid resan eller efterfakturerats av Vårdregion. Rekommendationen är att Hemregion vid mottagande av faktura från Vårdregion registrerar erlagd egenavgift för resenären.

Högekstnadsskyddet tillämpas ej för Sjukresor som skett inom Gränssjukvårdsförordningen (1962:390).¹⁶

Om resenären flyttar och byter Hemregion nollställs nivån på högekstnadsskyddet. Det vill säga resenären kan inte ta med sig varken erlagda belopp eller uppnått högekstnadsskydd till sin nya Hemregion.

8 Administrativa regler

8.1 Rutiner för Betalningsförbindelse

Vårdregion ska innan resa ställa en förfrågan till Hemregionen om acceptans att ta kostnader för planerade Sjukresor för resenär, om inget annat överenskommits mellan parterna. Hemregionen meddelar Vårdregion skyndsamt sitt godkännande genom att lämna Betalningsförbindelsen.

Även vid Sjukresor vid akutvård inom Vårdregion ska Vårdregion om möjligt följa rutin för Betalningsförbindelse.

8.2 Fakturering och skäliga kostnader

Vägledningen förordar att regionerna kommer överens om att Sjukresor faktureras mellan regionernas Sjukreseenheter och inte till Hemregionen centralt. Enligt möjlighet som ges i Riksavtalet punkt 8.1

Belopp som faktureras för resor ska vara skäliga (enligt Riksavtalets definition Skälig ersättning) tex utifrån köruppdragets omfattning och ska

¹⁶ s 133

inte inkludera påslag för administration, så som faktureringsavgifter eller liknande.

Vad som är Skälig kostnad bedöms även ifrån hur resenärens medicinska behov påverkar transportvalet.

Rekommendationen är att Vårdregion inte fakturerar Hemregion reskostnader under 300 kronor.

Vårdregion har ingen rätt att fakturera Hemregion för kostnader för resor som gjorts för mer än sex månader sedan.

Betalningsperiodens längd är 30 dagar efter mottagande av krav på betalning. Därefter har Vårdregionen rätt att ta ut dröjsmålsränta enligt bestämmelser i räntelagen (1975:635)

En faktura avseende Sjukresa ska innehålla minst följande poster för att godkännas av Hemregionen:

- Resenärens Personnummer
- Resenärens För- och efternamn
- Datum och tidpunkt för resa
- Från- och tilladresser
- Kostnad exklusive moms
- Momsbelopp
- Belopp för uttagen Egenavgift/Om resenär inte betalt egenavgift/om resenär uppnått nivå för högkostnadsskydd och därför inte betalat Egenavgift
- Belopp för Egenavgifter uttagna för medföljande/medresenär

En faktura avseende Sjukresa bör dessutom innehålla följande poster för att godkännas. Dessa uppgifter har främst koppling till uppföljning och kvalitetssäkring:

- Trafikentreprenör
- Fordonstyp (personbil, buss, tåg, serviceresefordon etc)
- Körsträcka i km
- Om resan skett för planerad eller akut vård
- Om resan gjorts samordnat med andra resenärer eller varit samplanerad (tex slingläggning)
- Om behov av särskild service så som bår/trappklättning/bärhjälp etc beställts/levererats
- Om det varit en bomresa, den utredda orsaken till bom

En faktura ställd till Försäkringskassan avseende resor i samband med vård för personer från andra länder, ska minst innehålla mellan vilka platser resan gått.¹⁷

8.3 Tvist

Anmärkning på faktura ska lämnas senast 30 dagar efter det att fakturan har erhållits.

Vårdregion har inte rätt att skicka obetalda fakturor vidare till inkasso.

Om parterna inte är överens rörande ett ärende så ska parterna tillsammans försöka lösa tvisten genom att aktivt delta i minst två protokollförda möten. Parterna ska företräddas av personer som har kompetens i sakfrågan samt befogenhet att lösa tvisten.

Båda parterna ska vid det första mötet sakligt redogöra för sin syn på saken, i vilken lag/regel de anser sig hitta stöd för sin tolkning, samt på vilka sätt de kan tänkas kompromissa.

Versionshantering:

Version 2025-06-03	Ursprungligt dokument
Version 2025-08-28	Infört kapitelnummer för att lättare kunna hänvisa i dokumentet. Avsnitt 3.4 Sjukresa från Vårdregion till Hemregion efter planerad vård Borttagen hänvisning till Riksavtalet 7.1 Avsnitt 8.2 Fakturering och skäligen kostnader Justering vad gäller hänvisning till Riksavtalet 8.1

¹⁷ Vård av personer från andra länder, s 11